Klimabudsjett

Klimabudsjettet er et styringsverktøy for kommunens klimaarbeid. Det inneholder en oversikt over klimatiltak som planlegges gjennomført i Moldesamfunnet for å få ned klimagassutslipp, og viser ansvaret for gjennomføring og finansiering. Det innebærer rapporteringskrav på status i klimaarbeidet på linje med Molde kommunes økonomirapportering.

Klimabudsjett 2024

15. juni 2023 vedtok Molde kommunestyre sin første temaplan for klima og energi (PS-47/23). Temaplanen skal gi en tydelig retning for klimaarbeidet til Molde kommune frem mot 2035. Temaplanen inneholder mål og strategier, men ikke tiltak. Tiltakene blir for hvert år satt i klimabudsjettet. Klimabudsjettet er derfor handlingsdelen av temaplanen til kommunen.

Klimabudsjett 2024 er i stor grad basert på klimabudsjett 2023. Arbeidet oppleves fortsatt som nytt og mye skal tas stilling til. Det prioriteres tiltak som har blitt spilt inn fra enhetene selv, som de vurderer at de har økonomi og ressurser til å gjennomføre. Dette er blant annet tiltak som bidrar til å bygge opp klimakompetansen i kommunen og tiltak som styrker kommunenes kunnskapsgrunnlag. Selv om noen av tiltakene er små, danner de grunnlaget for klimaarbeidet i årene som kommer. Det er derfor nødvendig for kommunens videre utslippsreduksjoner.

I utarbeidelsen av fremtidige klimabudsjett håper vi å bli enda mer klimaambisiøse basert på klima- og energiplanen samt kunnskapsgrunnlaget den bygger på. Ett av hovedmålene i klima- og energiplanen for Molde kommune som organisasjon er «*Molde kommune jobbar kunnskapsbasert, heilskapleg og effektivt med klimaarbeidet*». Dette er vår ambisjon for klimaarbeidet.

Moldes klimamål

Molde kommunestyre vedtok 17. juni 2021 (PS-56/21) følgende klimamål for Molde kommune og Moldesamfunnet:

2030: Moldesamfunnets direkte klimagassutslipp er redusert med 60 prosent i forhold til 2009, inkludert null direkte utslipp fra kommuneorganisasjonen.

2050: Moldesamfunnets direkte utslipp er redusert med minst 95 prosent i forhold til 2009.

Moldesamfunnets årlige direkte utslipp reduseres jevnt mot 2030 (ref. lineær interpolering). Dette innebærer kutt av i overkant 7 000 tonn CO_2-ekvivalenter per år fram til 2030.

Videre slutter Molde kommunestyre seg til følgende definisjon av «klimanøytralitet»: Balanse mellom klimafotavtrykket (direkte og indirekte utslipp) og opptak av klimagasser.

I tillegg til vedtatte utslippsmål ligger det et helhetlig mål i kommuneplanens samfunnsdel (PS-52/21) som sier at «Moldesamfunnet er klimanøytralt i 2050».

Måloppnåelse

Figur 1: Direkte klimagassutslipp i Moldesamfunnet, 2009-2021

1 000 tonn CO2-ekvivalenter

Kilde: Miljødirektoratet

Vi skal være en pådriver for at Moldesamfunnets klimagassutslipp reduseres med 60 prosent innen 2030. Skal Moldesamfunnet nå dette målet, må innbyggere, næringsliv, andre kommuner og forvaltningsnivåer samarbeide og legge inn en felles innsats. Det er spesielt viktig at staten følger opp nasjonale klimaambisjoner med ytterligere tiltak som muliggjør klimaomstilling på kommunalt nivå.

Direkte og indirekte utslipp

Klimagassutslipp deles ofte inn i to kategorier: **direkte** klimagassutslipp skjer innenfor kommunens grenser, mens **indirekte** klimagassutslipp skjer utenfor kommunens grenser, men som et resultat av aktiviteten innenfor grensene (for eksempel kjøp av varer produsert andre steder). De indirekte utslippene fra aktivitet i kommunen er langt

større enn de direkte utslippene. Tiltakene i klimabudsjettet er plassert i tre tabeller basert på kategorisering: direkte utslipp, indirekte utslipp eller tilretteleggende aktiviteter. **Tilretteleggende aktiviteter** legger grunnlag for fremtidige utslippsreduksjoner.

Kostnader og finansiering

Klimakrisens kostnader anslås å være betydelig høyere enn kostnadene knyttet til klimatiltak. Det er heller ikke alle tiltak som koster penger. Tiltakene og virkemidlene som ligger i klimabudsjettet kan finansieres på forskjellige måter: driftsbudsjett, investeringsbudsjett, kommunens "klimapott", eller statlige støtteordninger, som Klimasats og liknende. Sentraladministrasjonen disponerer klimapotten på 1,6 mill. kroner til utvalgte klimatiltak. Tiltakstabellene viser hvordan tiltakene foreslås finansiert.

Skal moldesamfunnet nå klimamålene våre (PS-56/21), må vi få inn en økt prioritering av klimahensyn i ordinær drift.

Grunnet strenge økonomiske prioriteringer og mål om å ikke øke kommunens låneopptak i økonomiplanperioden, holdes investeringsnivået på et minimum. Klimatiltak som hadde investeringsbevilgninger i tidligere års klimabudsjett er derfor tatt ut av budsjett 2024. Det vil si at ingen av årets klimatiltak har bevilgning i investeringsbudsjettet, og må i hovedsak finansieres innenfor avdelingenes egne driftsrammer. Noen tiltak har fått bevilget klimapottmidler.

Klimatiltak og virkemidler

Direkte klimagassutslipp

Tabellen inneholder tiltak og virkemidler rettet mot direkte utslipp. Tabellen viser enheten med hovedansvar for gjennomføring av og rapportering på hvert virkemiddel. Utslippssektor og utslippskilde viser til inndelingen som brukes i Miljødirektoratets utslippsregnskap for direkte klimagassutslipp. Noen av virkemidlene har fått kvantifisert hvor store utslippsreduksjoner de medfører. Den viser klimagassreduksjonen som kan

følge av virkemiddelet per år i økonomiplanperioden. Potensiell tiltakseffekt er i tonn CO2-ekvivalenter.

Utslipps-sektor	Tiltaks nr.	Tiltak og virkemidler	Rapporterings-ansvarlig	Finansiering	Oppstartsår	Potensiell tiltakseffekt i tonn CO2-ekv. 2024	2025
Veitrafikk							
	1	**Redusere bruk av fossilkjøretøy i Moldesamfunnet**					
		Snarvegprosjekt	Molde bydrift	Klimapott	2023		
		Kampanjer for at barn skal gå/sykle til skolen	Fagavdeling skole	Innenfor driftsramme	2023		
	2	**Redusere kommunalt ansattes klimabelastende reiser til, fra og i jobben**					
		Mobilitetsstrategi for endring av reisevaner til ansatte	Personal- og organisasjonsavd.	Innenfor driftsramme	2024		
		Økt bruk av digitalundervisning (Nærvær på distanse) ved sporadiske vikarbehov enkelttimer	Molde kulturskole	Innenfor driftsramme	2024		
	3	**Redusere klimagassutslippene fra vann og avløp**					
		Økt avvanning av avløpsslam for å redusere transport	Molde vann og avløp KF		2023		
	4	**Overgang til elektriske bybusser**					**900**
		Nye elektriske bybusser fra 1.1.2025	Møre og Romsdal fylkeskommune	Ikke kommunalt	2022		900
	5	**Økt kollektivsatsing**					
		Kommunen bidrar til videreutvikling av kollektivtilbudet gjennom jevnlig dialog med fylkeskommunen og FRAM	Samfunn og plan	Innenfor driftsramme	2022		
Sjøfart							
	6	**Redusere klimagassutslippene fra sjøfart**				**4 022**	
		Elektrisk overfart Sølsnes-Åfarnes	Møre og Romsdal fylkeskommune	Ikke kommunalt	2022	3 160	
		Landstrøm på Molde havn	Molde og Romsdal havn IKS	Ikke kommunalt	2023	862	
Annen mobil forbrenning							
	7	**Utslippsfri maskin- og utstyrspark**				**1**	
		Elektrisk vei- og parkdrift: Innkjøp av elektriske verktøy for bruk i sentrum og kirkegårdene	Molde bydrift	Klimapott	2022	1	
	8	**Utslippsfrie byggeplasser**					
		Innføring av utslippsfrie bygge- og anleggsplasser i større kommunale prosjekter fra 2025	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2024		

Indirekte klimagassutslipp

Tabellen inneholder tiltak rettet mot kommunesamfunnets indirekte klimagassutslipp. Virkemidlene som skal gjennomføres vises under hvert tiltak. Tabellen viser enheten med hovedansvar for gjennomføring av og rapportering på virkemiddelet.

Utslipps-sektor	Tiltaks nr.	Tiltak og virkemidler	Rapporterings-ansvarlig	Finansiering	Oppstartsår
Innkjøp					
	9	**Redusere kommunens klimagassutslipp fra anskaffelser**			
		Gjennomføre minst to klimaambisiøse anskaffelser årlig	ROR-Innkjøp	Innenfor driftsramme	2022
		Oppdatere anskaffelsesstrategi for ROR-Innkjøp	ROR-Innkjøp	Innenfor driftsramme	2022
		Revidere standardformuleringer	ROR-Innkjøp	Innenfor driftsramme	2022
		Nye retningslinjer for mer klimavennlig mat og emballasje i rådhuskantinene	Voksenopplæringen	Innenfor driftsramme	2023
		Kartlegge forskrift og bruk av gummiasfalt ved kommunale lekeplasser og barnehager	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2024
		Handle lokalt der man kan (mat, klær osv.)	ROR-innkjøp	Innenfor driftsramme	2024
		Sirkulærøkonomi i praksis: møbler og inventar	Analyse- og utviklingsavd.	Tilskudd fra fylkeskommunen	2024
		Opprette oversikt over alt kontormateriell som står klart til gjenbruk	Analyse- og utviklingsavd.	Innenfor driftsramme	2024
	10	**Redusere forbruk av materiell i kommunens drift**			
		Nye rutiner for å redusere i bruk av engangsutstyr (f.eks. munnbind, engangshansker, skotrekk)	Fagavdeling helse og omsorg	Innenfor driftsramme	2023
		Flyt av læremidler (bøker, elektronisk utstyr) mellom skolene etter varierende elevtall	Fagavdeling skole	Innenfor driftsramme	2023
		Foliering av skolebøker for å øke levetiden	Fagavdeling skole	Innenfor driftsramme	2023
Diverse					
		Miljøfyrtårnsertifisering av kommuneorganisasjonen	Analyse- og utviklingsavd.	Klimapott	2024
Bygg					
	11	**Redusere utslipp fra kommunens bygninger**			
		Etablering av solceller på eksisterende bygg/anlegg	Molde eiendom KF	Enova-støtte	2023
		Ombruk av byggematerialer	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2024
		Utrede gjennvinning av spillvarme fra datarommets klimaanlegg i rådhuskjelleren i Molde	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2024
		Utvikle sirkulære verdikjeder og nettverk i byggebransjen i regionen	Analyse- og utviklingsavd.	BRM-midler	2024
	12	**Molde Bærekrafthub**			
		Gjenbruk av bygningsmaterial, inventar og møbler	Molde Bærekrafthub	Ikke kommunalt	2024
		Være pådriver for bruk av lavkarbonbetong	Molde Bærekrafthub	Ikke kommunalt	2024
Mat					
	13	**Redusere matsvinnet i Moldesamfunnet**			
		MatVinn-prosjekt	Analyse- og utviklingsavd.	Innenfor driftsramme	2024
Avfall					
	14	**Renovasjon**			

Utslipps-sektor	Tiltaks nr.	Tiltak og virkemidler	Rapporterings-ansvarlig	Finansiering	Oppstartsår
		Lage retningslinjer for kildesortering i alle kommunens lokaler	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2023

Tilretteleggende aktiviteter

Tabellen inneholder aktiviteter som kan gi grunnlag for framtidige utslippsreduksjoner i moldesamfunnet.

Utslipps-sektor	Tiltaks nr.	Tiltak og virkemidler	Rapporteringsansvarlig	Finansiering	Oppstartsår
	15	**Kommunikasjon og mobilisering**			
		Digital bærekraftsmåned	ROR-IKT	Innenfor driftsramme	2024
		Gjennomføre informasjons- og holdningskampanjer for å motivere innbyggere til å gjøre klimavennlige valg	Kommunikasjon- og serviceavd.	Innenfor driftsramme	2022
	16	**Kunnskapsgrunnlag**			
		Utrede strømproduksjon ved vanninntakene ved vannbehandlingsanleggene	Molde vann og avløp KF	Innenfor driftsramme	2024
		Utrede biogassproduksjon av strøm fra kommunens avløpsslam og bioavfall	Molde vann og avløp KF	Innenfor driftsramme	2023
		Basert på klimaregnskap, lage tiltaksplan for reduksjon av klimagassutslipp	Molde vann og avløp KF	Innenfor driftsramme	2023
		Øke klimafokuset i arealplanleggingen	Samfunn og plan	Innenfor driftsramme	2022
		Framtidens mobilitet	Analyse- og utviklingsavd.	BRM-midler	2024
		Kompetanseheving (kurs og foredrag)	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2022
		Kompetanseheving (kurs og foredrag)	Samfunn og plan	Innenfor driftsramme	2022
		Systematisere innspill og behov for trafikksikkerhetstiltak for myke trafikanter	Molde bydrift	Innenfor driftsramme	2024

Tiltak og virkemidler som er gjennomført i 2022 og 2023

Utslipps-sektor	Tiltaks nr.	Tiltak og virkemidler	Rapporteringsansvarlig	Finansiering	Fullført år
Veitrafikk					
	1	**Overgang til utslippsfri blipark kommuneorganisasjonen innen 2030**			
		Sikre at alle nye biler er elektriske	ROR-Innkjøp	Leasing: drift, Kjøp: investering	2023
	2	**Redusere bruk av fossilkjøretøy i Moldesamfunnet**			
		Styrking av BUAs utlån av elsykler/elkassesykler	Kulturtjenesten	Klimapotten	2022
	3	**Redusere kommunalt ansattes klimabelastende reiser til, fra og i jobben**			
		Utrede hjemmekontorpolicy	Personal- og organisasjonsavd.	Innenfor driftsramme	2022
		Møtepolicy digitale/fysiske møter	Personal- og organisasjonsavd.	Innenfor driftsramme	2022
		Teams-lenke i alle møteinnkallinger	Personal- og organisasjonsavd.	Innenfor driftsramme	2022
		Reisepolicy tjenestereiser	Personal- og organisasjonsavd.	Innenfor driftsramme	2023
Sjøfart					
	7	**Redusere klimagassutslipp fra sjøfart**			
		Elektrisk overfart Molde-Vestnes, og nedleggelse av hurtigbåt til Sekken	Ikke kommunalt		2022
Diverse					
	10	**Redusere klimagassutslippene gjennom samfunns- og arealplanleggingen**			
		Ansette rådgiver i prosjektstilling med ansvar for klimahensyn i arealplanleggingen	Samfunn og plan	Klimapott, Klimasats	2023
Innkjøp					
	11	**Redusere kommunens klimagassutslipp fra anskaffelser**			
		Ansette rådgiver i prosjektstilling med ansvar for klimavennlige kommunale anskaffelser	ROR-Innkjøp	Klimapott, Klimasats	2023
		Lage retningslinjer for bruk av gummiasfalt/kunstgress ved kommunale lekeplasser og barnehager	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2023
		Lillekollen barnehage og Årølia skole: gjenbruk av møbler til nye lokaler	Molde eiendom KF	Innenfor driftsramme	2023
Bygg					
	13	**Redusere utslipp fra kommunens bygninger**			
		Solceller på Lillekollen barnehage	Molde eiendom KF	Investering	2023
Avfall					
	16	**Renovasjon**			
		Pilotprosjekt: panteinnsamling i sentrum	Molde bydrift	Klimapott	2023
Kommunikasjon og mobilisering					
		Tilretteleggende aktiviteter			
		Sørge for at informasjon om klimasatsingen er godt presentert og lett tilgjengelig i kommunens kommunikasjonskanaler	Kommunikasjon og serciveavd.	Innenfor driftsramme	2022

Klima og bærekraft

Klimabudsjettet inngår i kommunens arbeid for å nå FNs bærekraftsmål. Bærekraftsmål 17, «samarbeid for å nå målene», fremheves i kommuneplanens samfunnsdel og er styrende for klimabudsjettarbeidet. Flere av Smart Moldes prosjekter er derfor naturligvis fremhevet i tiltakstabellene.

Klima og naturmangfold

Kommuneplanens samfunnsdel har hovedmål om å ta vare på naturmangfoldet i kommunen. Klimatiltak er ikke nødvendigvis gode naturmangfoldstiltak og det er spesielt arealendringer som truer naturmangfoldet i Norge. I utarbeidelsen av klimabudsjettet har vi hatt et helhetlig fokus og har unngått å innlemme tiltak og virkemidler som vil ha en negativ innvirkning på naturmangfoldet i kommunen.